

PRÁVNÍ RÁDCE¹₂₀₀₄

<http://pravnicaradce.ihned.cz/prirucka>

Fúze společností s ručením omezeným

Mgr. Tomáš Těmín, Martin Prosser

1. Návrh smlouvy o fúzi	II
2. Ocenění majetku	III
3. Znalecké zprávy o fúzi	III
4. Zprávy jednatelů a dozorčích rad o fúzi	III
5. Informační povinnost jednatelů vůči společníkům	IV
6. Informační povinnost vůči třetím osobám	IV
7. Příprava a zahájení valné hromady o fúzi	IV
8. Usnesení valné hromady	V
9. Rozhodnutí jednatelů o fúzi	V
10. Neplatnost smlouvy o fúzi	V
11. Rejstříkové řízení	VI
12. Výměna obchodních podílů	VII
13. Doplatky	VII
14. Ochrana věřitelů	VII
15. Ochrana společnosti	VIII
16. Odpovědnost za škodu způsobenou fúzí	VIII

Obchodní zákoník fúzi společností s ručením omezeným upravuje jednak obecně v § 69a obch. zákoníku, dále pak speciálně v § 153a až § 153b obch. zákoníku, s odkazem na přiměřené použití ustanovení o fúzi akciových společností v § 220a až § 220l a § 220n obch. zákoníku, není-li v § 153a až § 153b stanoveno jinak.

● **Fúze sloučením.** Obchodní zákoník rozeznává dvě formy fúzí, a to fúzi sloučením a fúzi splynutím. Při fúzi sloučením dochází k zániku jedné nebo více společností, jemuž předchází její (jejich) zrušení bez likvidace. Veškerý kapitál zanikající společnosti (společností), včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů přechází na jinou, již existující nástupnickou společnost. Přechod pracovněprávních práv a povinností znamená především povinnost nástupnické společnosti pokračovat v právech a povinnostech vyplývajících z příslušného pracovního poměru se zaměstnanci zanikající společnosti (společností). Společníci zanikající společnosti se stávají společníky nástupnické společnosti, nestanoví-li zákon jinak.

● **Fúze splynutím.** Fúzí splynutím dochází k zániku dvou nebo více společností, jemuž předchází jejich zrušení bez likvidace; kapitál zanikajících společností, včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů (viz výše) přechází na nově zakládanou nástupnickou společnost. Společníci zanikajících společností se stávají společníky nástupnické společnosti, nestanoví-li zákon jinak.

Zatímco do účinnosti novely obch. zákoníku, provedené zák. č. 370/2000 Sb., byla možná jen fúze společností se stejnou právní formou, přičemž nástupnická společnost musela mít také shodnou právní formu, je od této novely možná fúze společností s ručením omezeným s akciovou společností s tím, že nástupnickou společností může být akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným. Fúzi kapitálové společnosti se společností osobní však zákon nepřipouští.

Pro úplnost dodáváme, že na překážku realizace fúze není ani skutečnost, že společnost je v úpadku nebo byl již na její majetek prohlášen konkurz nebo bylo povoleno vyrovnání (§ 69 odst. 6 obch. zák.). V tomto případě je však při fúzi nutno postupovat v souladu se zákonem č. 328/1991 Sb. a žádat souhlas konkurzních věřitelů. V případě, že obchodní podíl společníka na některé ze společností účastnících se fúze je zastaven, toto zástavní právo automaticky přechází na nový podíl, a navrhovatelé zápisu fúze do obchodního rejstříku mají povinnost v tomto návrhu požádat o zápis zástavního práva k novému obchodnímu podílu.

1. NÁVRH SMLOUVY O FÚZI

Proces fúze je časově a právně složitý a skládá se z několika právních úkonů. Základním právním úkonem, na jehož základě k fúzi dojde a který je pro obě formy fúze shodný, je smlouva o fúzi. K tomu, aby smlouva vůbec mohla vzniknout a být následně schválena valnými hromadami zúčastněných společností,¹⁾ je nezbytné vypracovat její návrh v písemné podobě. Tento návrh smlouvy je však nutné odlišovat od smlouvy samotné, neboť ta vzejde z návrhu

až jeho schválením valnými hromadami zúčastněných společností a je tak právním vyjádřením vůle zúčastněných společností.

Těmi, kdo návrh smlouvy o fúzi připravují a předkládají ke schválení valné hromadě, jsou zpravidla jednatele zúčastněných společností, ale není vyloučeno, aby jimi byli společníci oprávnění požádat o svolání valné hromady.

Návrh smlouvy o fúzi musí minimálně obsahovat zákonem taxativně vymezené údaje, a to:

- a) firmu, sídlo, identifikační číslo všech zúčastněných společností a jejich právní formu,²⁾
- b) výměnný poměr obchodních podílů, tzn. výši vkladu a výši obchodního podílu každého společníka v každé zúčastněné společnosti před fúzí a výši vkladu a výši obchodního podílu těchto společníků v nástupnické společnosti po fúzi s tím, že výše doplatku nesmí překročit 10 procent výše nových vkladů do základního kapitálu nástupnické společnosti,³⁾
- c) určení, v jaké struktuře nástupnická společnost přebírá složky vlastního a cizího kapitálu zanikající společnosti, jež nejsou závazkem,
- d) rozhodný den fúze, tj. den, od něhož se jednání zanikající společnosti nebo zanikajících společností považují z účetního hlediska za jednání uskutečněná na účet nástupnické společnosti,⁴⁾
- e) práva, jež nástupnická společnost poskytne majitelům dluhopisů nebo jiných cenných papírů, popřípadě opatření, jež jsou pro ně navrhována (§ 220j odst. 3 a 4),
- f) návrh změn společenské smlouvy nástupnické společnosti při sloučení nebo společenská smlouva nástupnické společnosti při splynutí s tím, že výše základního kapitálu nástupnické společnosti po sloučení je dána součtem výše základního kapitálu nástupnické společnosti před sloučením a výše vkladů do základního kapitálu nástupnické společnosti všech společníků zanikajících společností, pokud se nezvyšuje nebo nesnižuje výše vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti.

Zvyšuje-li se výše vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti, je výše základního kapitálu nástupnické společnosti po sloučení dána součtem výše základního kapitálu nástupnické společnosti před sloučením s celkovou částkou zvýšení vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti a s celkovou výší vkladů do základního kapitálu nástupnické společnosti všech společníků zanikajících společností.

Snižuje-li se výše vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti, je výše základního kapitálu nástupnické společnosti po sloučení dána rozdílem výše základního kapitálu nástupnické společnosti před sloučením s připočtením výše vkladů do základního kapitálu nástupnické společnosti společníků zanikajících společností a celkové částky snížení vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti.

Na výpočet maximální výše základního kapitálu nástupnické společnosti při splynutí se použije při-

měřeně § 220n odst. 3 s tím, že jmenovitá hodnota akcií je pro účely aplikace tohoto ustanovení na právní poměry společnosti s ručením omezeným nahrazena výší vkladů do základního kapitálu.

2. OCENĚNÍ MAJETKU

Zanikající (v případě fúze sloučením), popř. zúčastněné (v případě fúze splynutím) společnosti jsou povinny nechat ocenit svůj kapitál soudním znalcem. Při fúzi splynutím je tato povinnost bez výjimky, při fúzi sloučením tato povinnost odpadá v případě, nevzniknou-li fúzí nové obchodní podíly.

Prakticky to znamená, že ocenění není nutné při sloučení, je-li nástupnická společnost jediným společníkem společnosti zanikající, nebo jestliže se fúze účastní stejné osoby jakožto společníci a poměr jejich obchodních podílů před fúzí zůstane zachován i po ní, i když výše vkladů se může změnit. Jmenování a oceňování znalců, jakož i obsah znaleckého posudku, obecně upravuje § 59 obch. zákoníku, jakož i zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Návrh na jmenování znalce pro ocenění kapitálu podává jednatel zúčastněné společnosti. Na základě návrhu jmenuje znalece soudce místně příslušného krajského soudu, a to do 15 dnů od doručení návrhu. Soud není vázán návrhem osoby znalce.

3. ZNALECKÉ ZPRÁVY O FÚZI

Ocenění kapitálu ve formě znaleckého posudku může být zpracováno samostatně nebo může součástí znalecké zprávy o fúzi, pokud se zpracovává.⁵⁾ Znalecká zpráva o fúzi se zpracovává u zúčastněné společnosti, pokud o to požádá kterýkoliv z jejích společníků, a to na náklady této společnosti. Nemá-li vyhověno žádosti společníka o zpracování znalecké zprávy, tato skutečnost se na žádost tohoto společníka uvede v notářském zápise z valné hromady, na níž byla fúze schválena. Pokud se znalecká zpráva zpracovává u více zúčastněných společností, mohou namísto jednoho znalce pro každou společnost být jmenováni dva společní znalci pro všechny zúčastněné společnosti.

Návrh na jmenování znalce pro fúzi podává jednatel zúčastněné společnosti, u společných znalců společně jednatelé zúčastněných společností,⁶⁾ jejichž společníci o vypracování zprávy požádali, v obou případech ovšem se souhlasem dozorčí rady, je-li zřízena. Byl-li na majetek některé zúčastněné společnosti prohlášen konkurz nebo povolen vyrovnání, musí s osobou navrženého znalce souhlasit správce konkurzní podstaty nebo vyrovnávací správce. Na základě návrhu jmenuje znalece soudce místně příslušného krajského soudu, a to do 15 dnů od doručení návrhu. Soud není vázán návrhem osoby znalce.

Znalcem pro fúzi může být pouze osoba znalce podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. Znalec je oprávněn požadovat od zúčastněných společností, osob je ovládajících nebo jimi ovládaných, informace potřebné pro zpracování znalecké zprávy. Při je-

jich publikaci ve zprávě je však omezen v případech, kdy jde o informace utajované (např. zákon č. 148/1998 Sb. nebo zákon č. 101/2000 Sb.), nebo jsou-li tyto údaje schopné způsobit značnou škodu těmto společnostem nebo jsou těmito společnostmi prohlášeny za obchodní tajemství.⁷⁾ Ve zprávě však musí být uveden důvod, proč se tyto údaje nezveřejňují.

Znalec zpracovává o výsledku svého přezkoumání znaleckou zprávu, jsou-li jmenováni společní znalci, mohou vypracovat společnou znaleckou zprávu. Zpráva musí kromě náležitostí podle zákona č. 36/1967 Sb. obsahovat tyto údaje:

- a) stanovisko znalce nebo znalců pro fúzi k tomu, zda výměnný poměr obchodních podílů s případnými doplátky je vhodný a odůvodněný,
- b) údaj, podle jaké metody nebo jakých metod byl stanoven výměnný poměr obchodních podílů,
- c) vyjádření, zda je tato metoda (nebo metody) pro daný případ přiměřená,
- d) případě, že bylo použito více metod i údaj, jakých výměnných poměrů by se dosáhlo při použití každé z těchto metod a současně se uvede stanovisko k tomu, jaká váha byla přiznána jednotlivým metodám při stanovení výměnného poměru,
- e) zda a jaké zvláštní obtíže se vyskytly při oceňování, popř. ocenění kapitálu.

Povinnost zpracovat znaleckou zprávu o fúzi odpadá, jsou-li jedinými společníky zúčastněných společností jejich jednatelé, a v případě, že se společnost slučuje nebo splyvá se svým jediným společníkem, a to i když o vypracování zprávy některý ze společníků požádal.

4. ZPRÁVY JEDNATELŮ A DOZORČÍCH RAD O FÚZI

Jednatelé každé ze zúčastněných společností musejí zpracovat podrobnou písemnou zprávu o fúzi, která musí objasnit a z ekonomického i právního hlediska odůvodnit důsledky fúze, zejména výměnný poměr obchodních podílů, výši případných doplátků a opatření ve prospěch majitelů dluhopisů, popř. dalších společností vydaných cenných papírů, a popis obtíží, které se vyskytly při stanovování výměnného poměru obchodních podílů.

Pokud zřídila některá ze zúčastněných společností dozorčí radu a pokud se to vyžaduje, je povinna přezkoumat zamýšlenou fúzi na základě návrhu smlouvy o fúzi a zprávy znalců o přezkoumání návrhu smlouvy o fúzi a vyhotovit o tom písemnou zprávu dozorčí rady.

U dvou posledně zmíněných zpráv o fúzi mohou příslušné orgány (jednatelé, dozorčí rady) zúčastněných společností zpracovat zprávy o fúzi pro každou společnost zvlášť nebo zpracovat společnou zprávu o fúzi pro všechny nebo jen některé ze zúčastněných společností. Obdobně jako v případě znalecké zprávy o fúzi se ve zprávách jednatelů a dozorčích rad neuvádějí utajované údaje, přičemž ve zprávě musí být uveden důvod, proč se nezveřejňují.

Povinnost zpracovat zprávy o fúzi odpadá, jsou-li jedinými společníky zúčastněných společností jejich

jednatelé, v případě, že s tím všichni společníci souhlasí,⁸⁾ či v případě, že se společnost slučuje nebo splyývá se svým jediným společníkem.

5. INFORMAČNÍ POVINNOST JEDNATELŮ VŮČI SPOLEČNÍKŮM

K tomu, aby mohl být návrh smlouvy společníky na valných hromadách zúčastněných společností řádně schválen, je nezbytné seznámit tyto společníky se všemi rozhodnými skutečnostmi týkajícími se fúze.

Informační povinnost nesou jednatelé zúčastněných společností a spočívá v povinnosti shromáždit a ve lhůtě nejpozději dva týdny před konáním valné hromady, na níž se bude o fúzi hlasovat,⁹⁾ zaslat společníkům zúčastněných společností tyto dokumenty:

- a) návrh smlouvy o fúzi,
- b) účetní závěrky všech zúčastněných společností za poslední tři roky,¹⁰⁾
- c) konečné účetní závěrky všech zúčastněných společností, zahajovací rozvaha nástupnické společnosti, včetně zpráv o jejich ověření, je-li vyžadováno zákonem o účetnictví,
- d) mezitímní účetní závěrky a zprávu auditora o jejím ověření, je-li vyžadováno zákonem o účetnictví, byla-li konečná účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o fúzi uplynulo více než šest měsíců,
- e) zprávy jednatelů všech zúčastněných společností o fúzi, popř. společné zprávy jednatelů, jsou-li vyžadovány, a zprávy dozorčích rad všech zúčastněných společností o přezkoumání fúze, popř. společné zprávy dozorčích rad, jestliže jsou dozorčí rady zřízeny a jsou-li zprávy vyžadovány,
- f) znalecké zprávy o fúzi všech zúčastněných společností, popř. společná znalecká zpráva o fúzi, jsou-li vyžadovány.¹¹⁾

V případě, že se společník práva na zaslání dokumentů vzdal, tato povinnost odpadá. Musí tak učinit písemně s úředně ověřeným podpisem nebo na valné hromadě. Vzdání se práva na valné hromadě musí být zaznamenáno v notářském zápisu o konání valné hromady nebo v notářském zápisu o rozhodnutí mimo valnou hromadu a má účinky i vůči právnímu nástupci společníka bez ohledu na to, jak nabyl obchodní podíl.

Jednatel je dále povinen poskytovat společníkům na žádost kteréhokoliv z nich informace o ostatních zúčastněných společnostech, jež jsou relevantní z hlediska fúze, a to kdykoliv od doby svolání valné hromady nebo doručení návrhu na rozhodnutí mimo valnou hromadu. Na toto právo musejí být společníci výslovně upozorněni v pozvánce na valnou hromadu nebo, pokud se nekoná, v návrhu na rozhodnutí mimo valnou hromadu.

Jednatel nesmí poskytovat informace, které jsou utajované podle zvláštních předpisů, jsou schopny způsobit újmu zúčastněným společnostem nebo společností je ovládajícím nebo jimi ovládaným, nebo jsou těmito prohlášeny za obchodní tajemství.

6. INFORMAČNÍ POVINNOST JEDNATELŮ VŮČI TŘETÍM OSOBÁM

Zmíněné informační povinnosti jednatelů jsou povinnostmi vůči společníkům zúčastněných společností. Jednatelé však mají informační povinnost

i vůči třetím osobám, jež nejsou společníky zúčastněných společností.

Jednatelé zúčastněných společností jsou zejména povinni nejpozději jeden měsíc před stanoveným dnem konání valné hromady, jež má rozhodnout o fúzi, nebo doručení návrhu na rozhodnutí o fúzi mimo valnou hromadu, uložit návrh smlouvy o fúzi přezkoumaný znalcem a dozorčí radou do sbírky listin a informaci o tomto uložení zveřejnit v Obchodním věstníku.

V rámci ochrany věřitelů mají jednatelé povinnost tyto informovat o zamýšlené fúzi a upozornit je na jejich práva plynoucí z § 220j obch. zákoníku. Činí tak zveřejněním informace věřitelům v Obchodním věstníku, a to nejpozději jeden měsíc před rozhodným dnem. Tato povinnost trvá i v případě, že se všichni společníci zúčastněných společností vzdali práva na zaslání dokumentů.

Pro běh zmíněných lhůt na poskytnutí informací se považuje za rozhodný den konání valné hromady, na které se má rozhodnout o fúzi, či den doručení návrhu na rozhodnutí o fúzi mimo valnou hromadu.¹²⁾

7. PŘÍPRAVA A ZAHÁJENÍ VALNÉ HROMADY O FÚZI

Po splnění informační povinnosti jednatelů již nic nebrání tomu, aby byly svolány valné hromady všech zúčastněných společností a bylo na nich rozhodnuto o návrhu smlouvy o fúzi. Pozvánka na valnou hromadu, popř. oznámení o konání valné hromady, musí kromě obecných náležitostí obsahovat upozornění společníků na právo na zaslání dokumentů, na možnost se seznámit se znaleckou zprávou o ocenění majetku a musejí v ní být uvedeny vybrané údaje z konečné účetní závěrky.

V pozvánce, resp. oznámení, se dále uvádějí údaje o vlivu sloučení na dosavadní obchodní podíly společníků v nástupnické společnosti a v případě, že se zvyšují, či snižují vklady společníků, i celkové zvýšení či částky, o kterou se zvyšují, či snižují všechny vklady společníků do nástupnické společnosti.

Na valné hromadě, na níž má být rozhodnuto o fúzi, musejí být společníkům volně přístupné k nahlédnutí dokumenty, na jejichž zaslání mají nárok. Tuto povinnost lze realizovat tak, že na počátku valné hromady se označí osoba nebo místo, kde jsou tyto dokumenty připraveny k nahlédnutí.

Po zahájení valné hromady jednatelé nejprve objasní účastníkům návrh smlouvy o fúzi. Následně k návrhu zaujme stanovisko dozorčí rada, pokud je zřízena. Jednatelé poté seznámí účastníky valné hromady se znaleckou zprávou o fúzi, pokud se vypracovává, a se všemi důležitými změnami týkajícími se majetku, závazků a hospodářských výsledků zúčastněných společností, ke kterým došlo v období od rozhodného dne fúze, včetně sdělení, zda a jakou měrou se tyto změny projeví na stanovení výměnného poměru obchodních podílů.

Každý z účastníků valné hromady má právo požadovat informace o ostatních zúčastněných společnostech a musí mu být vyhověno, nejsou-li tyto informace z hlediska fúze irelevantní nebo nejsou-li utajovanými skutečnostmi podle zvláštních předpisů.

Dále se nesdělují informace, jež jsou schopné způsobit škodu zúčastněným společnostem, společností je ovládajícím nebo jimi ovládaným, nebo jsou těmito společnostmi prohlášeny za obchodní tajemství. Účastník však musí být seznámen s důvodem, proč se tyto údaje nesdělují.

8. USNESENÍ VALNÉ HROMADY

K přijetí usnesení valné hromady o návrhu smlouvy o fúzi je v každé ze zanikajících i nástupnických společností nezbytný souhlas alespoň tří čtvrtin hlasů společníků přítomných na valné hromadě, pokud nestanoví společenská smlouva počet hlasů vyšší či splnění dalších podmínek. Dojde-li v důsledku fúze ke ztížení převoditelnosti některých obchodních podílů, vyžaduje se souhlas všech dotčených společníků. Obdobně tomu je i v případě, že se v důsledku fúze mění práva některých společníků, kdy se vyžaduje souhlas všech těchto společníků.

Nejsou-li v některé ze zúčastněných společností dosud zcela splaceny vklady do základního kapitálu, vyžaduje se u ostatních zúčastněných společností pro přijetí usnesení o fúzi souhlas všech společníků. Vyžaduje-li společenská smlouva některé zúčastněné společnosti souhlas určitého společníka s převodem obchodního podílu, je souhlas tohoto společníka vyžadován i v případě fúze.

Společníci, kteří nebyli přítomni na valné hromadě, mohou svůj souhlas udělit dodatečně, a to formou notářského zápisu o právním úkonu. Tento souhlas pak musí být společnosti doručen nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy se konala, či se měla konat valná hromada o fúzi. O fúzi může být též rozhodnuto mimo valnou hromadu, a to postupem podle § 130 obch. zákoníku.

Usnesení valné hromady o fúzi musí u zanikajících společností obsahovat tyto údaje:

- rozhodnutí o zrušení společnosti bez likvidace s převodem kapitálu na nástupnickou společnost,
- schválení návrhu smlouvy o fúzi,
- schválení konečné, popřípadě mezitímní účetní závěrky,
- souhlas se společenskou smlouvou nástupnické společnosti.

Usnesení valné hromady o fúzi sloučením¹³⁾ musí u nástupnické společnosti obsahovat:

- rozhodnutí o převzetí obchodního kapitálu zanikajících společností,
- schválení návrhu smlouvy o fúzi,
- schválení konečné účetní závěrky a zahajovací rozvahy.

O usnesení valné hromady o fúzi musí být pořízen notářský zápis, k němuž se přiloží návrh smlouvy o fúzi. Notář se tak stává významným činitelem v průběhu valné hromady, popř. i jejím koordinátorem, V praxi se mnohdy stává, že může právně korigovat tento důležitý krok v rámci procesu fúze. Vady dokumentů, jež jsou valnou hromadou schvalovány nebo společníkům předloženy, již však pochopitelně napravit nemůže.

Pokud se o fúzi splnutím konají valné hromady zúčastněných společností, musejí na nich být zvol-

ny první orgány budoucí nástupnické společnosti, tj. jednatele a dozorčí rada (zřizuje-li se). Zanikající společnosti mají v tomto případě právní postavení zakladatelů nástupnické společnosti.

9. ROZHODNUTÍ JEDNATELŮ O FÚZI

Zvláštním případem schválení smlouvy o fúzi je rozhodnutí jednatelů zúčastněných společností namísto rozhodnutí valné hromady. Toto rozhodnutí je možné jen v zákonem taxativně vymezených případech. O fúzi sloučením mohou rozhodnout jednatele zúčastněných společností, nesnižuje-li se ani nezvyšuje výše vkladů do základního kapitálu dosavadních společníků nástupnické společnosti a:

- všem společníkům nástupnické společnosti byly zaslány požadované písemnosti (pokud se tohoto práva nevzdali) ve lhůtě alespoň dva týdny před rozhodnutím jednatelů a byla jim dána možnost seznámit se s posudkem znalce o ocenění majetku společnosti,
- uložení návrhu smlouvy o fúzi do sbírky listin bylo zveřejněno v Obchodním věstníku, a
- nástupnická společnost je majitelem obchodního podílu zanikající společnosti ve výši alespoň 90 procent jejího základního kapitálu, přičemž se odečítají vlastní obchodní podíly zanikající společnosti v jejím majetku,
- celková výše obchodních podílů, jež mají být vyměněny za obchodní podíly zanikajících společností, nepřesahuje deset procent základního kapitálu nástupnické společnosti. Zvýší-li se v důsledku sloučení základní kapitál nástupnické společnosti, vypočítá se tato částka z výše základního kapitálu po sloučení.

Rozhodnutí jednatelů o fúzi postačí také v případě, že nástupnická společnost je jediným společníkem zanikající společnosti nebo zanikající společnost má jediného společníka, jímž je jiná zanikající společnost. O rozhodnutí jednatelů se nepořizuje notářský zápis.

Při fúzi sloučením mají společníci nástupnické společnosti, kteří jsou majiteli vkladů představujících alespoň pět procent základního kapitálu této společnosti, právo ve lhůtě jednoho měsíce ode dne zveřejnění uložení návrhu smlouvy o fúzi do sbírky listin, požádat jednatele o svolání valné hromady k schválení fúze nebo vyhradit si, že o fúzi rozhodne jediný společník sám.¹⁴⁾ Na právo vyžadovat svolání valné hromady musejí být společníci nástupnické společnosti upozorněni ve zveřejnění oznámení o uložení návrhu smlouvy o fúzi v Obchodním věstníku.

Smlouva o fúzi může být následně měněna či doplňována. Pokud se tak děje u již schválené smlouvy, je nutné smlouvu v novém znění znovu schválit stejným postupem jako předešlou.

10. NEPLATNOST SMLOUVY O FÚZI

Vzhledem k tomu, že návrh na prohlášení neplatnosti smlouvy o fúzi může být podán pouze současně s návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o fúzi,¹⁵⁾ může tento návrh podat pouze osoba

oprávněná k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, a to podle § 131 odst. 1 obch. zákoníku.

Důvodem pro podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o fúzi je vedle důvodů podle § 131 odst. 1 obch. zákoníku i rozpor usnesení valné hromady s návrhem smlouvy o fúzi. Důvodem naopak není, že výměnný poměr obchodních podílů a doplatků není přiměřený, či že údaje uvedené ve znalecké zprávě o fúzi, zprávě jednatelů o fúzi nebo zprávě dozorčí rady o přezkoumání fúze, které se výměnného poměru či doplatků týkají, jsou v rozporu s právními předpisy.

Probíhá-li již řízení o vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi, nebo bylo-li pravomocně skončeno, nejsou návrhy dalších oprávněných osob přípustné. Tyto osoby se ovšem mohou připojit k zahájenému sporu jako vedlejší účastníci. Pravomocná rozhodnutí o neplatnosti smlouvy o fúzi jsou účinná pro všechny oprávněné osoby.

Právo na podání návrhu na vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi musí být uplatněno nejpozději do právní moci rozhodnutí soudu, jímž se povoluje zápis fúze do obchodního rejstříku. Po právní moci rozhodnutí už nelze návrh podat.

V již zahájeném řízení na vyslovení neplatnosti lze po zápisu fúze do obchodního rejstříku pokračovat jen tehdy, dojde-li ke změně předmětu řízení na řízení o zaplacení náhrady škody či na řízení o zaplacení dovozní.

Soud může ještě před usnesením o neplatnosti na žádost zúčastněné společnosti poskytnout přiměřenou lhůtu pro uzavření nové smlouvy nebo přijetí nového usnesení.

Rozhodne-li soud o neplatnosti smlouvy o fúzi či usnesení valné hromady, jsou ze závazků, jež vznikly od rozhodného dne fúze do zveřejnění údaje o uložení rozhodnutí soudy do sbírky listin v Obchodním věstníku, ve prospěch i k tíži oprávněny a zavázány společně a nerozdílně všechny zúčastněné společnosti.

11. REJSTŘÍKOVÉ ŘÍZENÍ

Aby požadované právní účinky fúze mohly nastat, je nezbytné zanést vzniklé změny do obchodního rejstříku, neboť zápis fúze do obchodního rejstříku je konstitutivní, tj. účinky – vznik nástupnické společnosti a zánik zrušovaných zúčastněných společností – nastávají dnem zápisu fúze do obchodního rejstříku. Návrh na zápis fúze do obchodního rejstříku podají jednatelé všech existujících zúčastněných společností příslušnému rejstříkovému soudu,¹⁶⁾ a to bez zbytečného odkladu po nabytí účinnosti smlouvy o fúzi.

Účastníky rejstříkového řízení jsou zúčastněné společnosti, osoby, jež jsou jednateli a členy dozorčí rady (pokud je zřízena) zúčastněných společností a osoby, jež se jimi v nástupnické společnosti mají stát.

K návrhu na zápis smlouvy do obchodního rejstříku se přikládají tyto dokumenty:

- a) smlouva o fúzi,
- b) stejnopisy notářských zápisů o rozhodnutí valných hrad zúčastněných společností o fúzi, jestliže se vyžaduje konání valné hromady,

c) zprávy jednatelů všech zúčastněných společností o fúzi, popř. společné zprávy jednatelů, jsou-li vyžadovány,

d) zprávy dozorčích rad všech zúčastněných společností o přezkoumání fúze, popř. společné zprávy dozorčích rad, jestliže jsou dozorčí rady zřízeny a jsou-li zprávy vyžadovány,

e) znalecké zprávy o fúzi všech zúčastněných společností, případně společná znalecká zpráva o fúzi, jsou-li vyžadovány,

f) pravomocná rozhodnutí příslušných státních orgánů, jsou-li podmínkou účinnosti smlouvy o fúzi,

g) konečné, popřípadě mezitímní účetní závěrky zúčastněných společností a zahajovací rozvaha nástupnické společnosti,

h) posudek znalce podle § 69a odst. 6 zákona o znalcích, není-li součástí znalecké zprávy o fúzi, a jestliže se vyžaduje,

i) průkaz o zveřejnění upozornění v Obchodním věstníku podle § 220d odst. 1 obch. zákoníku,

j) prohlášení jednatelů každé ze zúčastněných společností, že jim není známo, že byl podán návrh na určení neplatnosti smlouvy o fúzi, nebo na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o fúzi, nebo že bylo řízení o ní pravomocně zastaveno, nebo že se všechny oprávněné osoby vzdaly práva na podání návrhu na neplatnost usnesení valné hromady či určení neplatnosti smlouvy o fúzi, je-li některá z těchto podmínek splněna; na vzdání se práva na podání návrhu se použije obdobně § 220b odst. 5 obch. zákoníku,

k) průkaz o tom, že peněžní prostředky potřebné k vyplacení doplatků byly předány osobě pověřené vyplacením doplatků.

Pokud se nekonala valná hromada o fúzi, přikládá se k návrhu na zápis fúze do obchodního rejstříku také prohlášení jednatelů společností, v nichž se valná hromada nekonala, že oprávnění společníci o svolání valné hromady nepožádali, či se svého práva svolat valnou hromadu vzdali.

Návrh na zápis fúze musejí jednatelé podat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců od okamžiku, kdy smlouva splňuje všechny zákonné náležitosti a je tudíž účinná.¹⁷⁾ Neučiní-li tak, může kterákoliv společnost, jež byla připravena včas návrh na zápis podat, odstoupit od smlouvy, čímž se celá smlouva stává neplatnou s tím, že společnost, která nesplnila povinnost podat návrh, je odpovědná ostatním zúčastněným společnostem za škodu vzniklou odstoupením od smlouvy. Nepodají-li jednatelé návrh na zápis fúze do obchodního rejstříku ani do jednoho roku, má se za to, že strany (společnosti) od smlouvy odstoupily.

Při zapisování fúze do obchodního rejstříku se postupuje podle § 28a obch. zákoníku, Ten stanoví, že do obchodního rejstříku se zapisuje:

- a) u nástupnické společnosti při fúzi sloučením, že na ni přešel kapitál zanikající společnosti, firma, sídlo a identifikační číslo zanikající společnosti a případné změny dosud zapsaných údajů o nástupnické právnické osobě,
- b) u nástupnické společnosti při fúzi splynutím, kromě údajů zapisovaných při vzniku právnické osoby (podle § 28 obch. zák.), že vznikla splynutím, že na

ni přešel kapitál zanikajících právnických osob a firma, sídlo a identifikační číslo právnických osob, jejichž splněním vznikla,
c) u zanikajících společností zánik v důsledku fúze, forma fúze a firmy, sídla a identifikační čísla společností.

Do obchodního rejstříku se dále zapíše zástavní právo k obchodnímu podílu společníka v nástupnické společnosti, byl-li jeho obchodní podíl v zaniklé zúčastněné společnosti zastaven.

Do sbírky listin se uloží usnesení valných hrad o schválení fúze, smlouva o fúzi, zpráva o fúzi,¹⁸⁾ vyžadující se, a znalecká zpráva o ocenění majetku. Pokud byla podána žaloba na neplatnost usnesení valné hromady o fúzi, tak i rozsudek v této věci, případně rozhodnutí konkurzního či vyrovnávacího soudu, je-li na některou ze zúčastněných společností prohlášen konkurz nebo povoleno vyrovnání.

Zapsáním fúze do obchodního rejstříku zaniká právo zúčastněných společností měnit, či doplňovat znění smlouvy o fúzi.

12. VÝMĚNA OBCHODNÍCH PODÍLŮ

Dnem účinnosti zápisu fúze do obchodního rejstříku vůči třetím osobám počíná běžet nejdéle jednoměsíční lhůta pro výměnu obchodních podílů zanikajících zúčastněných společností za obchodní podíly nástupnické společnosti a případné vyplacení doplatků. Zároveň platí, že tato výměna popř. vyplacení doplatků nesmí předcházet dnu zápisu fúze do obchodního rejstříku a zajištění pohledávek věřitelů.

Společníkům zanikajících společností mohou vzniknout v nástupnické společnosti jen takové obchodní podíly, které odpovídají vkladům do základního kapitálu. Jejich součet však nesmí přesáhnout vyšší čistého obchodního kapitálu stanoveného posudkem znalce o ocenění kapitálu podle § 68a odst. 6 obch. zákoníku.

V případě, že se některý ze společníků zanikající společnosti vzdal práva na výměnu svého obchodního podílu, jeho obchodní podíl v zanikající společnosti dnem zápisu fúze zanikne a nový podíl v nástupnické společnosti již nevznikne. Pak má společník právo na vypořádací podíl.¹⁹⁾ Vzdání se nároku na výměnu obchodního podílu musí mít písemnou formu s úředně ověřeným podpisem nebo musí být učiněno na valné hromadě.

Vzdání se nároku na valné hromadě musí být zaznamenáno v notářském zápisu o konání valné hromady nebo v notářském zápisu o rozhodnutí mimo valnou hromadu a má účinky i vůči právnímu nástupci společníka bez ohledu na to, jak nabyl obchodní podíl.

K výměně obchodních podílů také nedochází v případě, že obchodní podíl byl v době zápisu fúze do obchodního rejstříku ve vlastnictví některé ze zúčastněných společností nebo ve vlastnictví třetí osoby, jež jej držela vlastním jménem, ale na účet této společnosti.

Výměna obchodních podílů také neproběhne, jestliže se tytéž osoby podílejí ve stejném poměru jak na nástupnické společnosti, tak na zanikající společnosti, ledaže by to bylo v rozporu se zákazem prominout splacení vkladu, a stanoví-li tak společenská smlou-

va. V tomto případě může dojít ke zvýšení základního kapitálu a vkladů společníků (nikoliv obchodních podílů) do nástupnické společnosti, ovšem maximálně do výše čistého obchodního majetku zanikající společnosti vyčísleného v posudku znalce o ocenění majetku.

Byla-li některá ze zanikajících společností společněkem nástupnické společnosti, stává se fúzí nástupnická společnost majitelem vlastního obchodního podílu. Tento podíl musí nejpozději do šesti měsíců převést na třetí osobu, rozdělit mezi společníky podle poměru jejich stávajících podílů na společnosti, či snížit o tento podíl základní kapitál, jinak bude společnost i bez návrhu soudem zrušena a bude nařízena její likvidace.

13. DOPLATKY

Mají-li být v důsledku fúze vyplaceny společníkům některých zúčastněných společností doplatky, pověř jednatel těchto společností vyplacením doplatků bankou, či obchodníka s cennými papíry.

Je povinností jednatele ještě před zápisem fúze do obchodního rejstříku předat pověřené osobě peněžní prostředky pro výplatu doplatků. Tato osoba vydá o převzetí prostředků potvrzení, které se spolu s dalšími dokumenty přikládá k návrhu na zápis fúze do obchodního rejstříku.

14. OCHRANA VĚŘITELŮ

Aby fúzí nedošlo k poškození práv věřitelů některé zúčastněné společnosti, dává obchodní zákoník těmto věřitelům k dispozici širokou škálu nástrojů, jimiž mohou ochránit svá práva.

Zhorší-li se fúzí dobytost pohledávky věřitelů vůči některé ze zúčastněných společností, jsou tyto věřitelé, pokud svou pohledávku přihlásí ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy se zápis fúze do obchodním rejstříku stal účinným vůči třetím osobám, a pokud tato pohledávka dosud není splatná, oprávněni požadovat poskytnutí dostatečné jistoty. Nedojde-li k dohodě o způsobu zajištění pohledávky, rozhodne o zajištění soud.

Podají-li se věřiteli prokázat, že fúzí byla podstatným způsobem snížena dobytost jeho pohledávky, má právo na poskytnutí dostatečné jistoty ještě před zápisem fúze do obchodního rejstříku.

Právo na poskytnutí jistoty nemají věřitelé, k jejichž pohledávkám přísluší právo na oddělené či přednostní uspokojení pohledávky v konkurzním řízení. Jistota se též neposkytuje u pohledávek, které vznikly až po dni účinnosti zápisu fúze do obchodního rejstříku vůči třetím osobám.

Zajištění pohledávek plynoucích z dluhopisů vydaných některou ze zúčastněných společností výše zmíněným způsobem se nevyžaduje, dala-li k fúzi souhlas schůze majitelů dluhopisů, nebo jestliže s fúzí vyslovili souhlas všichni majitelé dluhopisů. Schůzi majitelů dluhopisů je zúčastněná společnost povinna svolat způsobem stanoveným v emisních podmínkách dluhopisů, jinak publikací oznámení minimálně ve dvou celostátně šířených denících, a to minimálně 15 dní před konáním této schůze.

